

Державне агентство лісових ресурсів України
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ФІЛІЇ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС»
ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО
ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ
УКРАЇНИ»

Сергій ЧУПРИНА

2025 р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ
відповідальних по Рафалівському надлісництву
філії «Поліський лісовий офіс» ДП Ліси України» з лісової сертифікації

Ця програма розроблена на виконання Наказу №_____ від «_____» 2025 р. «Про навчання працівників з екологічних та соціальних аспектів сертифікації та ланцюга походження деревини» з метою забезпечення виконання на підприємстві вимог принципів і критеріїв стандартів FSC (Forest Stewardship Council), зокрема критерію 1.6.

1. Суть та значення лісової сертифікації, зміст Принципів і Критеріїв FSC (Forest Stewardship Council).

Лісова сертифікація – оцінка відповідності системи ведення лісового господарства встановленим міжнародним вимогам щодо управління лісами та лісокористування на засадах сталого розвитку. Метою лісової сертифікації є забезпечення економічно, екологічно і соціально збалансованого ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних загальновизнаних і таких, що заслуговують на довіру, стандартів.

Екологічно збалансоване і відповідальне ведення лісового господарства забезпечує заготівлю лісоматеріалів та іншої лісової продукції при одночасному збереженні біорізноманіття та продуктивності лісів, природних екологічних процесів.

Соціально орієнтоване ведення лісового господарства сприяє зростанню добробуту місцевого населення і суспільства в цілому, а також стимулює місцеве населення зберігати лісові ресурси.

Економічно життєздатне використання лісових ресурсів означає, що лісове господарство і лісокористування організовані й управляються таким чином, щоб бути прибутковими, проте не за рахунок виснаження лісових ресурсів і природних екосистем.

Сертифікація ведення лісового господарства (або лісова сертифікація) - це відносно новий процес, який швидко розвивається і стрімко змінює звичний вигляд світової торгівлі лісоматеріалами. Якщо раніше при укладанні контрактів на постачання лісопродукції покупців цікавили якість, строки постачання та ціна, то тепер до цих вимог додається ще й вимога екологічної сертифікації.

Вигоди, які отримує підприємство від проведення сертифікації, є такими:

- Наявність сертифікованої продукції поліпшує доступ на екологічно чутливі ринки.
- Пропозиції на постачання сертифікованої продукції зазвичай надходять від найбільш солідних компаній, тому вони більш довготермінові та стабільні.
- Сертифікація істотно поліпшує імідж підприємства та полегшує маркетинг його продукції.
- Сертифікована продукція зазвичай має більшу ціну отже підвищує прибуток.

Крім цього сертифікація сприяє модернізації виробничого процесу, підвищенню ефективності системи охорони праці та техніки безпеки на

робочих місцях, підвищенню професійної відповідальності персоналу, забезпеченню сталості користування лісовими ресурсами, тощо.

Практично в усьому світі вкладення грошей в сертифікацію окупається і є корисним, як для бізнесу, так і для персоналу самого лісогосподарського підприємства.

Сертифікація за системою FSC (Forest Stewardship Council) є добровільним процесом і проводиться лише за умови бажання і готовності постійного лісокористувача засвідчити документально стале ведення лісового господарства і лісокористування на підприємстві.

Сертифікація проводиться спеціально акредитованими FSC (Forest Stewardship Council) аудиторськими компаніями шляхом проведення попереднього, основного, планових та позапланових аудитів на підставі контракту, який укладається на 5 років, тобто термін дії сертифікату становить 5 років, після чого всю процедуру треба повторювати.

Сертифікаційні аудити проводяться за спеціальною програмою, яка включає зустрічі з персоналом підприємства, представниками місцевого населення та неурядових екологічних організацій, вивчення плану ведення лісового господарства, перевірка отриманої інформації з реаліями під час вибіркового натурного обстеження місць проведення лісогосподарських операцій та інші процедури.

В результаті основного сертифікаційного аудиту приймається рішення або про присудження письмового свідчення сталого ведення лісового господарства на підприємстві (сертифіката FSC (Forest Stewardship Council)) або про необхідність виправлення помічених під час аудиту невідповідностей з Принципами і Критеріями FSC (Forest Stewardship Council). В останньому випадку дається час на виправлення невідповідностей, після чого процедура повторюється знову. Після видачі сертифіката аудиторська компанія щорічно проводить контрольне обстеження і продовжує (або призупиняє) дію сертифіката.

Наявність сертифіката надає право підприємству використовувати на своїй продукції зображення логотипу FSC (Forest Stewardship Council).

2. Проведення оцінок можливого соціального та екологічного впливу та екологічних наслідків.

Одним з вимог FSC (Forest Stewardship Council) є проведення оцінювання можливого впливу лісогосподарських заходів на навколишнє природне середовище та можливих соціальних і екологічних наслідків цих заходів.

Відповідно до цих вимог на підприємстві розроблена інструкція з оцінки можливого соціального та екологічного впливу лісогосподарських заходів, що плануються, та екологічних наслідків проведених лісогосподарських заходів.

3. Охорона праці і техніка безпеки.

Вимоги FSC (Forest Stewardship Council) щодо охорони праці та техніки безпеки перевищують вимоги національної нормативно-законодавчої бази.

Зокрема робітники, що працюють на заготівлі лісу, мають використовувати такі засоби індивідуального захисту: каску із захистом вух та очей, одяг зі спеціального матеріалу, який неможливо прорізати бензопилою, спеціальні рукавиці та взуття з металевими вставками.

Техніка, що працює в лісі, і транспортні засоби, що здійснюють перевезення людей і вантажів, мають бути споряджені вогнегасниками і аптечками першої допомоги, термін дії яких ще не вичерпаний.

Підприємство має забезпечити засобами захисту всіх робітників, які працюють на небезпечному транспорті або з небезпечним обладнанням та/або у шкідливих умовах. Зокрема, в шумних умовах праці (при роботі з бензопилою або на верстатах в деревообробному цеху) робітники мають працювати в захисних навушниках, на вантажно-розвантажувальних роботах — в захисних касках

у разі виявлення на територіях (одиницях господарювання) вибухонебезпечних предметів негайно провести оповіщення ДСНС, національну поліцію, військові адміністрації, орган сертифікації. Одиницю господарювання на якій виявлено ЗВНП у разі необхідності виключити із планів ведення лісового господарства до моменту документального підтвердження очищення або безпечності проведення лісогосподарських заходів на зазначеній території, або такі заходи мають проводитись із застосуванням засобів дистанційної дії, що убезпечують життя і здоров'я працівників.

Виключену територію з урахуванням найкращої доступної інформації має бути природно або штучно відмежованою на землі, закартованою, документально зафіксованою і може бути чітко відрізненою від решти території ОГ. Найкраща доступна щодо територій ОГ, ЗВНП, можна вважати висновки правочинних органів влади та установ, офіційні картографічні джерела, або інші дані дистанційного зондування ОГ, ЗВНП.

Навколо або вздовж територій ОГ, ЗВНП (залежно від їх розташування) необхідно виділити буферну зону, яка має бути для убезпечення від ураження можливими вибухонебезпечними предметами. Виключена територія ОГ, та виділена буферна зона має бути закартографована на матеріалах лісовпорядкування, або інших доступних та зрозумілих картографічних матеріалах, офіційно задокументована шляхом офіційних листів, наказів, розпоряджень, тощо... З врахуванням найкращої доступної інформації проводити актуалізацію меж територій ОГ, ЗВНП та їх буферних зон.

Інформацію щодо територій ЗВНП (включно із буферною зоною), картографічними матеріалами та іншими документами які стосуються

наявності ОГ, ЗНВП мають бути публічно доступні, проінформовані зацікавлені сторони і тих, чий інтереси зачеплено. Дана інформація може бути розповсюджена на офіційному вебсайті, або доведена шляхом електронної розсилки, публікації в офіційних друкованих виданнях, інформаційних стендах, шляхом прямої поштової розсилки, або іншим доступним способом. При виявленні ОГ, ЗНВП необхідно розробити проектно-кошторисну документацію стосовно елементів інженерних рішень щодо відмежувань територій, ЗНВП, включно із буферною зоною.

При плануванні ведення лісового господарства (стратегічного або оперативного), враховувати та не допускати перевищення обсягів заготівлі деревини більших за загальну середню зміну запасу для ОГ. Планування лісогосподарських заходів повинне плануватись з дотриманням правил гігієни та безпеки праці.

Для забезпечення охорони територій ОГ, ЗНВП, від недозволеного або незаконного користування ресурсами або іншої незаконної діяльності, проводити спільні рейди із працівниками Національної поліції України, ДСНС і інших зацікавлених сторін із дотриманням правил гігієни та безпеки праці, та застосуванням засобів і технологій для мінімізації випадків допущення надзвичайних ситуацій. У разі випадків виявлення незаконної чи недозволеної діяльності, здійснювати заходи реагування.

Не проводити жодних заходів з ведення господарської діяльності та польових заходів (включно із заготівлею деревини), що призводять до порушення будь-якої з вимог критеріїв 6.9, 6.10 і 6.11 та єдиних міжнародних індикаторів 6.9.1, 6.10.1, 6.10.2, 6.11.1 і 6.11.2 FSC-STD60-004 V 2-1.

У разі можливості проведення лісогосподарських заходів на територіях ОГ, ЗНВП деревина яка заготовлена на виключеній території, була ідентифікована як «не FSC-сертифікована», та відповідно не промаркована як FSC-сертифікована.

4. Виявлення рідкісних видів, їх охорона і моніторинг.

Вимоги FSC (Forest Stewardship Council), встановлені Критерієм 4.5, 4.7, 5.1, 6.1, 6.2, 6.5, 9.1 вимагають виявляти і охороняти на території підприємства всі рідкісні та зникаючі види флори і фауни, тобто перевищують вимоги національного законодавства.

Встановлені місцеперебування рідкісних видів флори та фауни мають бути нанесені на карти (або плани) лісгоспу (лісництва).

Наявність на території підприємства рідкісних і зникаючих видів флори і фауни, а також рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, слід враховувати при плануванні і виконанні будь-яких лісогосподарських і природоохоронних заходів.

При складанні технологічних карт виконання лісогосподарських заходів місцеперебування рідкісних видів флори та фауни або рослинних угруповань слід заносити до технологічних схем, щоб при проведенні заходу не

порушити природний режим їх існування. В розділ технологічної карти, де описано природоохоронні аспекти проведення заходу, робиться відповідний запис про заходи, які слід вжити для охорони таких видів або угруповань.

Підприємство повинно щорічно проводити моніторинг виявлених рідкісних і зникаючих видів флори і фауни та рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України. Для цього заповнюється наведена нижче таблиця.

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ

виявлених на території Рафалівського надлісництва рідкісних і зникаючих видів флори і фауни та рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України. Рік проведення моніторингу -2025

№	Місцезнаходження : лісництво, квартал, виділ	Назва виду чи рослинного угрупованн я	Об'єкт, що охороняєтьс я (популяція, місце гніздування, нора тощо)	Стан об'єкту (наявність заселених нір, гніздівель, орієнтовна площа угрупован ь або популяцій рослин)	Зміни у порівнянн і з минулим роком та причини таких змін
1					
2					
...					

5. Особливості відведення лісосік та проведення рубок

Вимоги FSC до практики проведення лісогосподарських заходів базуються на забезпеченні екологічної та соціальної безпеки. При веденні лісового господарства слід всіляко намагатися:

- обмежити застосування суцільно-лісосічних рубок, а також площі лісосік таких рубок;
- відновлювати ліси шляхом природного поновлення;
- застосовувати аборигенні види дерев і чагарників;
- зберігати під час проведення рубок цінні та рідкісні дерева і чагарники, насінники і плюсові дерева, а також важливі для збереження біорізноманіття елементи насаджень – сухостій, повалені, фаутні, поодинокі старовікові дерева тощо;
- обмежити спалювання порубкових решток, залишати їх для перегнивання (цілими або подрібненими спеціальним устаткуванням).

При суцільних рубках слід залишати та охороняти не менш як 10 дерев I ярусу на 1 га (серед яких цінні та рідкісні дерева, насінники і плюсові дерева), цінні та рідкісні чагарники.

При будь-яких видах рубок слід залишати у непорушеному стані:

- окремі елементи насаджень, які є важливими для збереження біорізноманіття (сухостій, повалені, фаутні, дуплясті, поодинокі старовікові дерева тощо);
- ділянки чутливі до водної та вітрової ерозії;
- заболочені ділянки, водні об'єкти;
- куртини підросту.

Такі дерева, елементи насаджень та ділянки забороняється рубати, про що робиться відповідний запис в технологічній карті, а їх місце розташування наноситься на схему розробки лісосіки.

6. Виявлення та запобігання сексуальним домаганням, дискримінації за гендерними ознаками

Вимоги FSC (Forest Stewardship Council), встановлені Критерієм 2.2, вимагають виявляти та запобігання сексуальним домаганням, дискримінації за гендерними ознаками.

Дискримінаційні висловлювання (які містять образливі, принижуючі твердження щодо осіб на підставі статі, зовнішності, одягу, сексуальної орієнтації тощо);

Утиски (небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження людської гідності за певними ознаками або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери);

Мова ненависті (висловлювання, що містять образи, погрози чи заклики до насильства щодо певної особи чи груп на підставі статі).

Навмисне подання неправдивої скарги або надання неправдивої інформації може бути підставою для дисциплінарних заходів.

Сексуальне домагання – це дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні/небажані пропозиції та/або зауваження, жарти, повідомлення та листи, демонстрація зображень тощо) або фізично (небажані доторкання та поплескування тощо), що принижують чи ображають особу, яка перебуває у відносинах трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування.

Дискримінація – це ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі – певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Пряма дискримінація – це ситуація, за якої особою та/або групою осіб за їх певними ознаками поводяться менш прихильно, ніж з іншою особою та/або групою осіб в аналогічній ситуації, крім випадків, коли таке поводження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Непряма дискримінація – це ситуація, за якої внаслідок реалізації чи застосування формально нейтральних правових норм, критеріїв оцінки, правил, вимог чи практики для особи та/або групи осіб за їх певними ознаками виникають менш сприятливі умови або становище порівняно з іншими особами та/або групами осіб, крім випадків, коли їх реалізація чи застосування має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Утиск – це небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їх людської гідності за певними ознаками або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери. Утиск на робочому місці/місці навчання не включає в себе: оцінку продуктивності/ефективності роботи/навчання; відповідну манеру віддавати накази та/чи розпорядження; незгоду чи непорозуміння; відповідну дисципліну на робочому місці/місці навчання тощо.

Переслідування (сталкінг) – це повторювані спроби спостереження за людиною, слідування за нею та/або цькування конкретної людини, яке змушує її з побоюватися за власну безпеку чи безпеку інших людей або зазнавати значних емоційних негараздів.

7. Вимоги щодо безпеки та гігієни праці під час роботи на радіаційно-забруднених територіях

Вимоги FSC (Forest Stewardship Council), встановлені Критерієм 2.3, 2.5 вимагають дотримуватись правил безпеки та гігієни праці на територіях які радіаційно забруднені. Всі роботи, що провадяться на територіях, забруднених радіонуклідами, мають здійснюватися з обов'язковим радіаційним контролем.

Заготівля НДЛП не здійснюється на територіях, де радіоактивне забруднення перевищує граничну величину для заготівлі НДЛП в умовах радіоактивного забруднення відповідно до належного рекомендаційного документу. Належним рекомендаційним документом є "Рекомендації з ведення лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення"

Необхідний рівень протирадіаційного захисту персоналу надлісництва забезпечується:

радіаційно-гігієнічними та організаційно-технічними заходами для забезпечення умов праці, що відповідають вимогам чинного законодавства України, норм радіаційної безпеки та Правил;

обмеженням у встановленому порядку допуску до роботи з ДІВ осіб у залежності від їхнього віку, статі та стану здоров'я;

достатністю захисних бар'єрів, включаючи фактори, що лімітують відстань до джерела і час роботи з ним;

достатньою надійністю і безвідмовністю конструкцій, механізмів, інших засобів та систем, що забезпечують низькі проектні рівні ймовірності критичних подій, щодо джерел потенційно опромінюючих;

системою підготовки і підтримки досить високої кваліфікації персоналу і дотриманням правил роботи з джерелом;

забезпеченням персоналу лікувально-профілактичними засобами захисту від опромінення;

організацією системи інформування про радіаційний стан;

установленням контрольних рівнів;

організацією і здійсненням радіаційного контролю, що відповідає вимогам Правил та інших профільних санітарних правил;

плануванням і проведенням ефективних заходів щодо захисту персоналу у випадку загрози і під час виникнення радіаційної аварії.

Всі роботи, що провадяться на територіях, забруднених радіонуклідами, мають здійснюватися з обов'язковим радіаційним контролем.

Заготівля НДЛП не здійснюється на територіях, де радіоактивне забруднення перевищує граничну величину для заготівлі НДЛП в умовах радіоактивного забруднення відповідно до належного рекомендаційного документу. Належним рекомендаційним документом є "Рекомендації з ведення лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення"

8. Права місцевих громад щодо господарської діяльності надлісництва

Вимоги FSC (Forest Stewardship Council), встановлені Критерієм 4.2 вимагають визначати та дотримуватись законних та звичаєвих прав місцевих громад. Надлісництво повинно звітувати про плани та результати своєї господарської діяльності на засіданнях органів місцевої влади та місцевого самоврядування, розмішувати відповідну інформацію на офіційній сторінці у Facebook. Представники відповідних місцевих громад залучаються до роботи комісій з призначення суцільних санітарних рубок. У надлісництві повинно здійснюватись інформування місцевих громад про заплановану та впроваджену діяльність. Надлісництво щорічно повинно проводити оцінювання впливу на довкілля в рамках процесу лісової сертифікації за схемою FSC та проводить системну оцінку впливу на довкілля спеціального використання лісових ресурсів при суцільних рубках головного користування та суцільних санітарних рубках відповідно до вимог застосовного законодавства.

9. Вимоги щодо поводження, зберігання та використання пестицидів

Хімічні пестициди, заборонені Політикою FSC щодо пестицидів,

На території надлісництва заборонено використання, зберігання пестицидів, за винятком надання FSC дозволу на таке використання.

10. Вимоги до очистки території, пошкоджених внаслідок розливів небезпечних речовин

Вимоги FSC (Forest Stewardship Council), встановлені Критерієм 10.12 вимагають:

Зберігати пально-мастильні матеріали у спеціальних ящиках, заправляти бензопили у спеціальних місцях, на непроникному покритті (наприклад товстому поліетилені), щоб унеможливити потрапляння пального або мастила до ґрунту.

Техніка, що працює в лісі, не повинна мати протікань масла та пального. Якщо таке протікання трапляється, мастило або пальне слід зібрати з ґрунту за допомогою абсорбенту (тирси), мішечок з якою мас були на кожній одиниці техніки, що працює в лісі.

Використаний абсорбент слід зібрати і вивезти з лісової території та утилізувати в екологічно безпечний спосіб (спалити поза межами лісової території).

Промислові та побутові відходи, що утворюються під час виконання лісгосподарських заходів слід збирати і зберігати в контейнерах, встановлених в спеціальних місцях, а після завершення робіт видаляти з лісу екологічно прийнятним способом.

11. Відповідальність спеціалістів філії за виконання певних критеріїв FSC
[НАВЕДЕНА В ОКРЕМИХ ДОКУМЕНТАХ, ЯКІ МІСТЯТЬСЯ В ПАЛІЦІ
«Відповідальність_Спеціалістів»]

Начальник Рафалівського надлісництва

Сергій ПЕТРУК

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор філії «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
(посада керівника філії)

Сергій ЧУПРИНА
(підпис) (власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« _____ » _____ 20__ р.

ПРОГРАМА

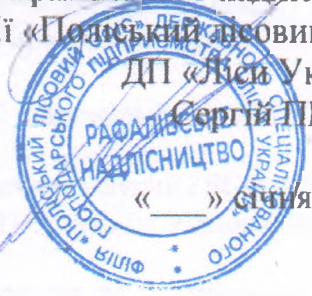
навчання по лісовій сертифікації по системі FSC

- 1.Цілі та завдання лісової сертифікації. Існуючі схеми лісової сертифікації та їх розповсюдження в Україні.
- 2.Сертифікаційний процес за схемою ЛОР.
- 3.Принципи і критерії ЛОР зі сталого ведення лісового господарства
- 4.Впровадження лісової сертифікації як складової маркетингової стратегії надлісництва.
- 5.Оцінка соціальних впливів ведення лісового господарства.
- 6.Вимоги щодо охорони праці та техніки безпеки для працівників.
- 7.Оцінка впливу ведення лісового господарства на навколишнє середовище.
- 8.Вимоги щодо охорони рідкісних і зникаючих видів флори і фауни.
- 9.Вимоги щодо практики виконання лісогосподарських заходів.
- 10.Вимоги щодо репрезентативних зразків лісових екосистем.
- 11.Вимоги щодо особливих цінностей для збереження (ОЦЗ).
- 12.Вимоги щодо моніторингу.
- 13.Особливості планування ведення лісового господарства по надлісництвах, де проводиться сертифікація.
- 14.Участь громадськості і зацікавлених осіб у сертифікаційному процесі.
- 15.Сертифікація ланцюга походження лісопродукції.

Начальник Рафалівського надлісництва

Сергій ПЕТРУК

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник Рафалівського надлісництва
Філії «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
Сергій ПЕТРУК
«__» січня 2025р.

ІНСТРУКЦІЯ
із забезпечення виконання на підприємстві вимог стандарту FSC сертифікації
ланцюга походження деревини.

Рафалівка – 2025 р.

ВСТУП

Інструкція розроблена на підставі Наказу по Наказу по підприємству «Щодо дотримання вимог стандарту FSC на ланцюг постачання деревини» з метою забезпечення виконання У філії вимог:

- Національного стандарту FSC-STD-UKR-01-2019 V 1-0 «FSC національний стандарт системи ведення лісового господарства для України»;
- додатку до стандарту FSC FSC-STD-40-004a V2-1 «Класифікація продукції FSC»;
- політики Лісової Опікунської Ради FSC-POL-01-004 «Політика у відношенні асоціювання організацій з FSC»;
- директиви Лісової Опікунської Ради FSC-DIR-40-004 «Директива по сертифікації ланцюга поставок» FSC від 02.11.2021.
- директива FSC щодо сертифікації ланцюга постачання FSC-DIR-40-004 UA від 13 жовтня 2023 року

1. Терміни та визначення, що стосуються цієї Інструкції

Ланцюг постачання (Chain of custody) - FSC ланцюг постачання (CoC), це шлях, яким продукція з лісу або, в разі матеріалів, що повторно використовуються, з моменту, коли матеріал перероблено, проходить до місця, де цю продукцію продають із заявою FSC та/або завершується її виготовлення і вона отримує маркування FSC. CoC охоплює кожен етап постачання, обробки, торгівлі та розповсюдження, де перехід до такого етапу ланцюга постачання передбачає зміну власника продукції.

Система управління ланцюгом постачання (CoC management system) - організаційна структура, політика, процедури, процеси і ресурси, необхідні для успішного дотримання вимог цього стандарту.

Скарга (Complaint) - висловлення незадоволення, подане у письмовому вигляді будь-якою особою або організацією щодо відповідності сертифікованої організації вимогам FSC. Скарга має стосуватися сфери дії сертифіката ланцюга постачання організації та містити інформацію про ім'я (назву) та контакти скаржника, чіткий опис проблеми й докази, що підтверджують кожен елемент або аспект скарги.

Супровідний документ (Delivery document) - документ, який супроводжує вантаж і містить фізично або в електронному вигляді опис, клас і кількість транспортованого товару. Приклади товаро-супровідних документів: накладні, документи для перевезення вантажів, транспортні документи, списки вантажів.

Продукція, сертифікована за схемою FSC (FSC-сертифікована продукція) (FSC-certified product) - продукція, яка відповідає всім застосовним вимогам сертифікації і є придатною для продажу з FSC заявами згідно з рахунками-фактурами (інвойсами) з продажу і просування з товарними знаками FSC.

FSC заява (FSC claim) - заява, зазначена на угодах з продажу та товаро-супровідних документах для FSC-сертифікованої вихідної продукції або FSC контрольованої деревини. Існують, FSC заяви: FSC 100%, FSC Mix x%, FSC Recycled x%, FSC Mix Credit, FSC Recycled Credit і FSC Controlled Wood.

Система контролю FSC (FSC control system) - система, яку використовують для контролю кількості продукції в групі продукції, яка може бути продана з FSC заявами. Існують такі системи контролю FSC: трансферна, відсоткова та кредитна.

FSC 100% - FSC заява для продукції на основі вхідних матеріалів, що походять винятково з природних чи напівприродних лісів або плантацій, сертифікованих за схемою FSC.

FSC транзакція (FSC Transaction) - купівля або продаж продукції з FSC заявами на угодах з продажу.

Невідповідна продукція (Non-conforming product) - продукція або матеріал, щодо яких організація не може довести відповідність застосовним вимогам FSC сертифікації і вимогам відповідності для здійснення FSC заяв.

На продукції (On-product) - термін, який застосовують до будь-якого пов'язаного з FSC сертифікацією маркування або етикетки, що додається або наноситься на виріб або його пакування. Приклади маркування або етикеток на виробі містять мітки продукції, трафарети, випалені торгові знаки, інформацію на роздрібному пакуванні для дрібної сипкої продукції (наприклад, олівців), захисному упакуванні і поліетиленовій плівці.

Вихідна продукція, вихід (Output) - сировина, напівфабрикати або готова продукція, які виробляються та/або постачаються FSC-сертифікованою організацією з FSC заявою.

Фізичне володіння (Physical possession) - фізичне оперування FSC-сертифікованими матеріалами і виробами організацією (наприклад, лісозаготівлі, зберігання, виготовлення, розповсюдження). Транспортування не вважають фізичним володінням у контексті цього стандарту.

Група продукції (Product group) - перелік продукції, зазначеної організацією, що має однакові основні вхідні та вихідні характеристики і, отже, може бути об'єднана з метою контролю вихідних FSC заяв і маркування.

Тип продукції (Product type) - загальний опис вихідної продукції на основі системи класифікації, описаної у FSC-STD-40-004a EN FSC класифікація продукції.

Торговий документ (Sales document) - законний комерційний інструмент, який свідчить про продаж продукції (наприклад, рахунок-фактура, чек, договір купівлі-продажу або авізо), який є підставою платежу і стає документом про право власності за оплати в повному обсязі. Він може бути фізичним або електронним; ідентифікує обидві сторони торгівлі, товари, що продаються, а також їхню кількість, дату продажу та ціни.

Сфера дії (Scope) - групи продукції, місця розташування і види діяльності організації, які включені в оцінювання органом сертифікації, акредитованим FSC, разом зі стандартом (-ами) сертифікації, на відповідність яким їх перевіряли.

Постачальник (Supplier) - фізична особа, компанія або інша юридична особа, яка забезпечує постачання вхідних матеріалів лісового походження до організації.

Ланцюг постачання (Supply chain) - мережа компаній з виробництва, обробки та/або розподілу конкретної продукції, що охоплює кроки, необхідні для перетворення продукції із сировини на готову продукцію та її постачання кінцевим споживачем.

Законодавство щодо законності лісопродукції (Timber legality legislation) - національне або міжнародне законодавство, прийняте з метою заборони незаконної торгівлі лісовою продукцією (наприклад, Регламент ЄС щодо лісопродукції (EUTR), Закон Лейсі США, Австралійський закон про заборону незаконних рубок).

Перевірка трансакцій (Transaction Verification) - перевірка органами сертифікації та/або Міжнародною Акредитаційною Службою Accreditation Services International (ASI), що вихідні FSC заяви, зроблені утримувачами сертифікатів, є точними і збігаються зі вхідними FSC заявами їхніх торгових партнерів.

Трансферна система (Transfer system) - FSC система управління, яка дає змогу продавати вихідну продукцію з FSC заявами, ідентичними або нижчими, ніж заяви вхідної категорії матеріалу і, якщо це може бути застосовано, має найнижчу відповідну відсоткову або кредитну заяву.

Первинний матеріал (Virgin material) - первинний матеріал, що походить із природних чи напівприродних лісів або плантацій. До цієї категорії не належать перероблені матеріали.

2. Відповідальність.

Провідний інженер з лісокористування відділу використання лісових ресурсів несе загальну відповідальність за забезпечення відповідності діяльності надлісництва вимогам національного стандарту.

Відповідальним(и) за дотримання вимог національного стандарту при отриманні деревини з лісосік призначається майстри з лісозаготівель.

Відповідальним(и) за дотримання вимог національного стандарту при транспортуванні деревини з лісосік до місць зберігання, продажу та/або переробки призначається майстри з лісозаготівель.

Відповідальним за дотримання вимог національного стандарту при відпуску проданої деревини призначається майстри з лісозаготівель.

Перелік відповідальних осіб наведений в Додатку 1.

3. Навчання.

Відповідальна особа забезпечує регулярне (не рідше 1 разу на рік) проведення навчання відповідних спеціалістів та робітників щодо дотримання вимог стандарту FSC на ланцюг постачання деревини на основі розробленого плану проведення регулярних навчань відповідних спеціалістів та робітників.

При прийманні на роботу на посади, що передбачають відповідальність за дотримання вимог стандарту, такі спеціалісти та робітники проходять навчання щодо дотримання вимог стандарту FSC на ланцюг постачання деревини.

У надлісництві зберігаються документальні підтвердження проведеного навчання (Програми і протоколи навчань, списки осіб, що пройшли навчання тощо).

4. Реєстрація.

У надлісництві постійно ведуться повні записи відповідно до вимог стандарту, а саме:

- Процедури (інструкції) ланцюга постачання,
- списки груп продукції,
- записи щодо навчання,
- документи (угоди) купівлі-продажу,
- записи щодо обліку матеріалів,
- річні звіти з обліку об'ємів,
- дозволи на використання торгових знаків *[якщо застосовне]*,
- записи щодо скарг,
- контроль невідповідної продукції;
- тощо.

Термін зберігання всіх записів, що мають відношення до згаданого стандарту складає не менш, ніж 5 років.

5. Визначення межі лісу та сфери дії сертифікату

Надлісництво відпускає круглу деревину, дрова, гілля, заготовлені винятково в межах лісового фонду надлісництва на нижньому складі, проміжних та верхніх складах.

Весь лісовий фонд над лісництва входить в область дії сертифікату, отже вся деревинна продукція, заготовлена в межах надлісництва, є FSC сертифікованою і може продаватися із заявою «FSC 100%».

Надлісництво не закуповує круглий ліс і дрова для перепродажу та виготовлення FSC сертифікованої продукції.

6. Групи продукції, що входять до сфери дії сертифікату філії.

Оскільки надлісництво продає лісопродукцію лише власного виробництва (в круглому виді та перероблену), не займається перепродажем деревини з інших джерел, вся лісопродукція, що виготовляється та реалізується надлісництвом, належить до групи (або категорії матеріалів) FSC - 100%. Надлісництво гарантує, що під час переробки, транспортування і зберігання FSC - 100% лісопродукція не буде змішуватися із несертифікованою продукцією або іншими категоріями матеріалів.

Перелік груп продукції, що входять до сфери дії сертифікату надлісництва, наведений в Додатку 2 до цієї Інструкції.

7. Приймання, транспортування та зберігання лісопродукції.

При відпуску лісопродукції з лісосік, її транспортуванні, прийманні на складах та зберіганні надлісництво:

1. забезпечує відповідність кількості і якості лісопродукції до вказаних у супровідних документах;
2. вказує у супровідних документах категорію лісопродукції (FSC-100%);
3. вказує у супровідних документах код сертифікату FSC.

8 Облік лісопродукції.

Надлісництво забезпечує фізичний облік всіх груп сертифікованої продукції. В облікові записи вноситься така інформація:

- посилання на рахунки
- кількість (за об'ємом, масою або кількістю)
- вказування групи продукції (FSC - 100%)
- інформація, що дозволяє ідентифікувати товарну позицію в рахунках
- обліковий період.

Оскільки надлісництво заготовляє і переробляє лісоматеріали лише із заявою «FSC 100%» У надлісництво встановлено обліковий період, що дорівнює одному місяцю.

Надлісництво готує короткі річні та місячні звіти для своєї FSC сертифікованої лісопродукції по кожному виробленому та проданому виду продукції окремо по кожній деревній породі.

Під час проведення аудиту перевіряються відомості, складені для всіх видів продукції за минулий рік і за кожний місяць поточного року. В звітах вказується така кількісна інформація:

- код виду продукції
- назва продукції
- залишки продукції на складі на початок ревізійного періоду
- кількість сировини, що заготовлена впродовж ревізійного періоду (круглий ліс, дрова паливні)
- кількість реалізованої продукції
- залишки продукції на складі на кінець ревізійного періоду.

9 Продаж і постачання.

Надлісництво забезпечує наявність на всіх супровідних документах (рахунки, транспортна документація, пакувальні листи тощо) на лісопродукцію та продукцію переробки, що продається як FSC сертифікована, такої інформації:

1. назва і контактні дані надлісництва;
2. назва і адреса покупця;
3. дата оформлення документу;
4. опис продукції;
5. назва деревної породи українською та латинською мовами;
6. кількість проданої продукції;
7. код сертифікату FSC;
8. FSC заява (FSC-100%).

10 Конфіскована незаконно заготовлена деревина

При поводженні із конфіскованою незаконно заготовленою деревиною надлісництво користується «Порядком обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним», не допускає продаж такої деревини як FSC сертифікованої та зберігає таку деревину окремо від заготовленої надлісництвом.

11 Процедура розгляду скарг

Процедура розгляду скарг включає такі етапи:

- визнання перед скаржником отримання скарги протягом 2 (двох) тижнів з моменту отримання скарги;
- розгляд скарги та деталізація запропонованих дій у відповідь на скаргу впродовж 3 (трьох) місяців. Якщо необхідно більше часу для завершення розгляду, скаржник та орган сертифікації (PbN) повинні бути поставлені до відома;
- вдаватися до належних дій щодо вирішення скарги та будь-яких недоліків, виявлених у процесах, котрі впливають на відповідність вимогам сертифікації;
- повідомляти скаржника та орган сертифікації (PbN), коли скарга вважатиметься такою, стосовно якої успішно вжито належних заходів і яку закрито.
- реєстрація всіх скарг та запис дій, що вжиті для вирішення скарг.

Реєстрація скарг проводиться в «Журналі обліку скарг з питань, що стосуються області дії сертифіката FSC» за фактами, які відносяться до закупівлі (поставок) FSC-сертифікованих матеріалів.

12 Невідповідна продукція та перевірки трансакцій і структури волокон деревини

Під невідповідною продукцією або матеріалом розуміють продукцію або матеріал для якого надлісництво не може продемонструвати його відповідність вимогам прийнятності FSC для випуску заяв або використання етикеток FSC на продукції.

Надлісництво заготовляє деревину лише на території власного лісового фонду, який повністю входить до сфери дії сертифікату FSC, переробляє деревину, що надходить з цього фонду, продає круглу деревину та продукцію переробки деревини, що надходить з власного лісового фонду чи вироблена на власних переробних потужностях і може документально довести це, на підставі описаних в цій Інструкції процедур.

Продукція, що не відповідає вимогам FSC, легко виявляється за допомогою цих процедур.

Якщо тим не менш, невідповідна продукція виявлена після того, як вона була доставлена, надлісництво зобов'язується:

- негайно припинити продаж будь-якої наявної невідповідної продукції;
- в надіслати письмове повідомлення своєму органу з сертифікації і усіх порушених прямим покупцям протягом п'яти робочих днів після виявлення невідповідної продукції та вести облік таких повідомлень;

- проаналізувати причини появи невідповідної продукції і вжити заходів одо запобігання повторення таких випадків;
- співпрацювати зі своїм органом по сертифікації для того, щоб дозволити органу з сертифікації підтвердити факт прийняття належних заходів щодо усунення невідповідності.

Надлісництво зобов'язується всіляко сприяти перевірці трансакцій, яку можуть здійснювати компанія Preferred by Nature та Орган з акредитації, надаючи, за запитом компанії Preferred by Nature, повну та достовірну інформацію стосовно укладених Філією угод з продажу продукції.

Надлісництво зобов'язується надавати за запитом компанії Preferred by Nature та Органу з акредитації дослідні зразки та зразки матеріалів і виробів, а також інформацію про видовий склад для перевірки.

13 Доступ інформації про породи та райони походження деревини, торгове та митне законодавство.

При надходженні запиту від покупця продукції, що продається із заявою FSC 100% відповідальний працівник філії своєчасно надає інформацію щодо загальної і / або наукової назви деревних порід, з яких виготовлена продукція та району їх походження.

Форма і частота надання цієї інформації можуть бути узгоджені з покупцем так, щоб забезпечувалася достовірність інформації, що продається із заявою FSC-100%.

Комерційна діяльність філії пов'язана із продажем FSC сертифікованої продукції ведеться з дотриманням всіх застосовних торговельних і митних законів. Для забезпечення цього у філії застосовуються наступні процедури:

- Всі господарські операції, пов'язані з FSC сертифікованою продукцією, оформлюються згідно вимог законодавства про бухгалтерський та податковий облік.
- ® При митному оформленні продукції із заявою FSC 100% на експорт, Філія сплачує всі митні платежі, передбаченні чинним законодавством.
- Відповідальна особа здійснює моніторинг нормативної бази, пов'язаної з операціями з сертифікованою сировиною та продукцією. У разі змін чинного законодавства в даній сфері, відповідальна особа повинна привести процедури у відповідність до змін.

14 Поводження із закупленими деревиною та продукцією переробки деревини

Надлісництво має сертифікат FM/CoC, який не передбачає закупівлю деревини в інших лісгоспах.

Надлісництво може виробляти і продавати групи FSC продукції лише з деревини, заготовленої на території лісового фонду філії.

У випадку закупівлі Надлісництвом в інших лісгоспах круглого лісу, дров'яної деревини або продукції переробки деревини для власного споживання, така деревина або продукція зберігається, перероблюється та обліковується окремо від круглого лісу та дров'яної деревини, заготовленої на території нашого Надлісництва.

Надлісництво має документальне підтвердження того, що закуплена лісгоспом деревина або продукція переробки використовується лісгоспом винятково для власних потреб і не використовується для виробництва груп FSC продукції, а також не перепродається як FSC-сертифікована. Ці документальні підтвердження надаються органу по сертифікації за запитом.

Додаток 1

Відповідальні за реалізацію FSC процедур з ланцюга постачань

FSC процедура	Відповідальні працівники
Впровадження системи управління FSC процедурами ланцюжка постачання та забезпечення контролю відповідності діяльності над лісництва вимогам стандартів FSC з ланцюга постачання	Начальник надлісництва – Сергій ПЕТРУК
Ведення лісового господарства та побічного користування	Інженер лісового господарства відділу лісового господарства – Олександр МУРАВИНЕЦЬ
Питання, що стосуються лісовідновлення	Провідний інженер з лісових культур відділу відтворення лісів - Олена БАДУН
Охорона та захист лісів	провідний інженер з охорони та захисту лісів відділу охорони та захисту лісів - Ігор КИКА
В частині кадрових питань	старший інспектор з кадрів відділу кадрів, військового обліку та навчання – Аліна БОЙЧУК
З питань, що стосуються маркетингу та реалізації продукції	фахівець зі збуту відділу продажів – Ольга РЕПЕТУХА
З питань, що стосуються фінансової діяльності	Завідувач сектору відділу обліку виробництва – Ольга ШЕПЕТЬ
Виробничо-фінансова діяльність	провідний економіст відділу з контролю цін та тарифів - Михайло МОРОЧЕНЕЦЬ
З питань, що стосуються охорони праці	Провідний інженер з технічного сервісу – Олександр БЛИЩИК
З питань, що стосуються механізації лісозаготівель, забезпечення безпечної роботи машин і механізмів	Провідний інженер з лісокористування відділу використання лісових ресурсів - Михайло САЛІВОНІК
З питань, що стосуються захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів працівників	Заступник голови профспілкового комітету - Дмитро ПАЩУК
З питань, що стосуються юридичної діяльності	провідний юрисконсульт сектору з загальноправових питань та договірної роботи - Олексій БЛИЩИК

Додаток 2

Групи продукції FSC, що входять до сфери дії сертифікату Рафалівського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Тип продукції	Місце відвантаження	Порода вхідного матеріалу (українською)	Порода вхідного матеріалу (латиною)	Категорія матеріалу на вході	Система контролю	Категорія матеріалу на виході
W1.1 Деревина у Круглом у вигляді (колоди)	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Сосна звичайна	<i>Pinus sylvestris</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.1 Деревина у Круглом у вигляді (колоди)	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Ялина європейська	<i>Picea abies</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.1 Деревина у Круглом у вигляді (колоди)	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Береза повисла	<i>Betula pendula</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.1 Деревина у Круглом у вигляді (колоди)	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Вільха чорна	<i>Alnus glutinosa</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.1 Деревина у Круглом у вигляді (колоди)	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Осіка	<i>Populus tremula L.</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.1 Деревина у Круглом у вигляді (колоди)	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Дуб звичайний	<i>Quercus robur</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.1 Деревина у Круглом у вигляді (колоди)	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Гراب звичайний	<i>Carpinus betulus L.</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Сосна звичайна	<i>Pinus sylvestris</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Ялина європейська	<i>Picea abies</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Береза повисла	<i>Betula pendula</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Вільха чорна	<i>Alnus glutinosa</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Осіка	<i>Populus tremula L.</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Дуб звичайний	<i>Quercus robur</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Гراب звичайний	<i>Carpinus betulus L.</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Липа дрібнолиста	<i>Tilia cordata</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Клен гостролистий	<i>Acer platanoides L.</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	Нижній склад, проміжні та верхні склади	Акація	<i>Acacia</i>	FSC 100%	трансферна	FSC 100%